

Kuuleminen Sosiaali- ja terveysvaliokunta 19.4

Vanhusasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle

Sari Kehusmaa

Johtava asiantuntija, THL

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

18.4.2024

THL seuraa vanhuspalvelujen henkilöstöä, asiakasrakennetta (RAI), asiakastyytyväisyyttä, toimintakäytänteitä, osaamista ja johtamista

Vahvuudet

- Asiakastyytyväisyys on hyvällä tasolla
- Laatuindikaattorit ohjaavat parempaan laatuun
- THL seuraa tilannetta kaksi kertaa vuodessa

Heikkoudet

- Palvelua tarvitsevien määrä nousee 33 000 asiakkaalla ja henkilöstötarve 14 000 työntekijällä vuoteen 2027, jos palvelurakenne ei muutu
- Lähijohtamisessa raportoitu osaamispuutteita
- Tuotetun kotihoidon määrä on laskenut ja kotihoidon palveluun pääsy on kiristynyt, epäonnistuneita sote-työntekijän rekrytointeja oli 6 kk aikana kotihoidossa 1300

Mahdollisuudet

Palvelurakenteen kehittäminen:

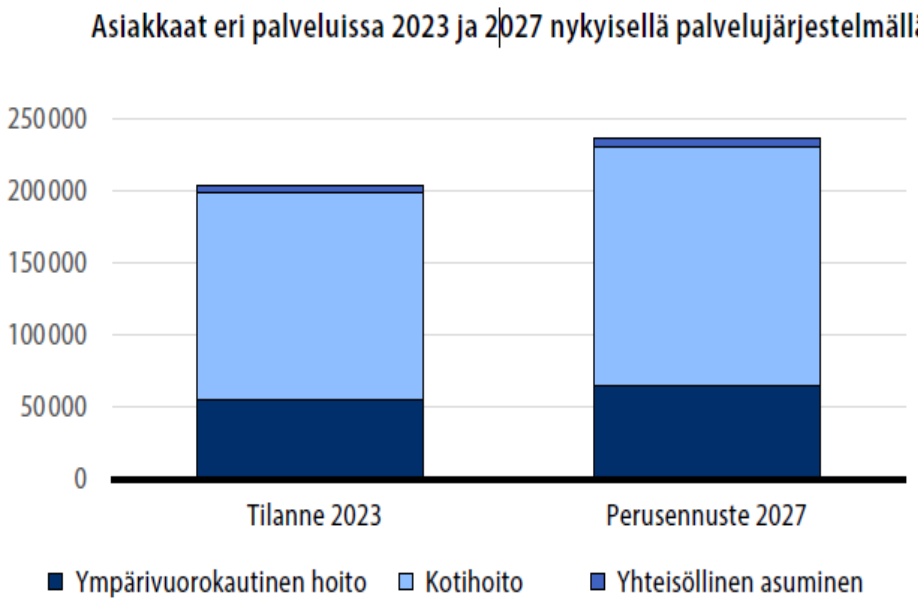
- Palvelutarpeen alkuun lisää digi- ja etäpalvelua
- Ryhmäpalvelut tukemaan kotona asumista
- Panostus kotihoitoon, kotisairaaloihin ja yhteisölliseen asumiseen
- Osaamisen vahvistaminen (muistisairaan hoito, saatto- ja kivunhoito, päihdevieroitus, johtaminen)

Uhat

- Palvelurakenne ei nykyisellään kestä suurten ikäluokkien asiakaspainetta – myöntökriteerejä joudutaan tiukentamaan
- Muut palvelut kuormittuvat, jos vanhuspalvelut eivät toimi (omaishoito, päivystys, perusterveydenhuolto, saattohoito)

Suuret ikäluokat vanhenevat - Palvelutarpeet kasvavat aluksi kotihoidossa

Kuvio 3. Ennakoitu asiakasmäärien kasvu iäkkäiden palveluissa vuosina 2023–2027.

- Lokakuussa 2023 vain noin puolet (53 prosenttia) kotihoidon yksiköistä toteutti asiakkaille suunnitellun määrän tai enemmän palvelutunteja.
- Asiakkaille suunniteltu kotihoidon tuntimäärä täyttyi parhaiten Keski-Suomessa, jossa 84 prosenttia yksiköitä ilmoitti, että tunteja toteutui vähintään suunnitelman mukainen määrä. Heikoin tilanne oli Helsingissä sekä Vantaan ja Keravan alueella, joissa suunniteltu tuntimäärä toteutui alle 20 prosentissa yksiköistä.
- Tilastoraportti: https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/ikaantyneet/vanhuspalvelujen-tila

Laatusuosituksen seurantaindikaattorit seuraavat palvelun laatua

- Seurantaindikaattoreita on useita
- Tietoja voidaan vertailla alueiden, palveluntuottajien ja toimintayksikköjen välillä
- Vertailu mahdollistaa kehittämiskohteiden ja vahvuusalueiden tunnistamisen
- Esimerkkinä kotihoidon asiakastyytyväisyyskysely 2022

Kotihoito ja tavallinen palveluasuminen					
	Palvelujen riittävyys	Hoitajien ystävällisyys	Turvallisuus	Toiveiden huomiointi	Ruoka ja ateriapalvelu
Etelä-Karjala	-3 *	-2	-2	-5 **	+3
Etelä-Pohjanmaa	+3 **	+1	+2	+4 **	+3
Etelä-Savo	+2 *	0	+4 **	+2	+5 **
Helsinki	-4 **	-1 *	-3 **	-6 **	+1
Itä-Uusimaa	-3 *	0	-5 **	+1	-6
Kainuu	-2	+1	-3 **	-1	-2
Kanta-Häme	-1	-1	-1	-1	-3
Keski-Pohjanmaa	+1	0	0	+5 *	+9 **
Keski-Suomi	0	0	+1	+1	0
Keski-Uusimaa	-3	-2	-1	-1	-5
Kymenlaakso	-4 **	-1	-2	-5 **	-3
Lappi	+2 **	+1	+3 **	+5 **	+1
Länsi-Uusimaa	-6 **	-2	-4	-7 **	-4
Pirkanmaa	+1	+1 *	+2 **	+1	+1
Pohjanmaa	+3	+2 **	+3	+6 **	-2
Pohjois-Karjala	+1	-1	0	-1	+1
Pohjois-Pohjanmaa	+3 **	+1 **	+1	+3 **	+1
Pohjois-Savo	+1	0	+1	+2	+2
Päijät-Häme	-1	0	-3	-4	-1
Satakunta	+2 *	+1	+1	+4 **	+1
Vantaa ja Kerava	-5	-5 *	-2	-7 *	-14 **
Varsinais-Suomi	0	+1	-1	-1	-2

*Numeerinen arvo ilmaisee alueen keskiarvon eron valtakunnalliseen keskiarvoon prosenttiyksikkönä. Esimerkiksi + 2 tarkoittaa sitä, että alueen tulos on 2 prosenttiyksikköä suurempi kuin valtakunnallinen keskiarvo. Tilastollinen merkitsevyys: * merkitsevä 5 % tasolla, ** merkitsevä 1 % tasolla. Merkitsevyydet on laskettu huomioimalla, että kysely toteutettiin toimintayksiköiden sisällä.*

Terveyden edistämisen toimia kohdennetaan iäkkäille ja omaishoitajille

- Terveyden edistämisen määrärahalla tuetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa, jota kunnat, hyvinvointialueet ja järjestöt toteuttavat yhdessä.
- Kehittämistyössä pääpaino on ylläpitää kotona asuvien iäkkäiden toimintakykyä ja tukea omaishoitajien jaksamista.

Kiitos